

ФІЗКУЛЬТУРНО-ОЗДОРОВЧІ ТЕХНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Прилуцький М. Д.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Постановка проблеми. Соціально-економічні, політичні, екологічні зміни, що відбуваються в українському суспільстві, вплинули на стан здоров'я населення нашої країни. Ці зміни носять переважно негативний характер: зниження тривалості життя; дитяча смертність; скороченням рухової активності; підвищенням рівня неінфекційних хронічних захворювань; втрата орієнтирів на здоровий спосіб життя; збільшення кількості учнів і студентів, котрі займаються у спеціальних медичних групах та ін. Все це в комплексі зумовлює високий інтерес до проблеми розробки та впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій в процес професійної підготовки фахівців.

Мета дослідження – проаналізувати понятійний апарат та визначити педагогічні аспекти впровадження фізкультурно-оздоровчих технологій в процес професійної підготовки фахівців.

Виклад основного матеріалу. Аналіз комплексу літературних джерел дозволяє встановити, що існують різні підходи до класифікації і тлумачення технологій формування й збереження здоров'я:

– оздоровчі технології – технології, спрямовані на розв'язання завдань зміцнення фізичного здоров'я людини, підвищення потенціалу (ресурсів) здоров'я: фізична підготовка, фізіотерапія, ароматерапія, загартування, гімнастика, фітотерапія, музична терапія;

– технології навчання здоров'я мають на увазі гігієнічне навчання, формування життєвих навичок (керування емоціями, вирішення конфліктів тощо), профілактику травматизму та зловживання психоактивними речовинами, статеве виховання;

– технології виховання культури здоров'я передбачають виховання в людини особистісних якостей, що сприяють збереженню й зміцненню здоров'я, формуванню уявлень про здоров'я як цінність, посилення мотивації на ведення здорового способу життя, підвищення відповідальності за особисте здоров'я й здоров'я родини;

– здоров'язберігальні технології – технології, що створюють безпечні умови для перебудування, навчання та праці людини, а також ті, що розв'язують завдання раціональної організації виховного процесу (з урахуванням вікових, статевих, індивідуальних особливостей і гігієнічних норм), відповідності навчального й фізичного навантажень до можливостей дитини [2];

– здоров'яформувальні технології передбачають цілеспрямовану оздоровчу гуманістичну, особистісно орієнтовану взаємодію вчителя та

учня, викладача й студента, спортсмена та тренера тощо, що включає сукупність засобів, прийомів, методів, спрямованих на формування, збереження, зміцнення, відновлення здоров'я особистості [1];

– рекреаційно-оздоровчі технології – це сукупність процедур, операцій та інструментів, застосування яких має можливості для прояву активності людини залежно від вікових особливостей, інтересів, фізичних здібностей та індивідуальних переваг і зорієнтовані на підвищення культури побуту й формування здорового способу життя; сприяють фізичній та духовній реабілітації, максимальному розвитку ініціативи, самостійності людини, що знімають фізичне, психічне й інтелектуальне навантаження, стимулюють соціальну активність і створюють оптимальні умови для творчого самовираження особистості [5].

Як зазначають І. Ляхова і М. Верховська головна відмінність фізкультурно-оздоровчих технологій від оздоровчих, здоров'я-зберігальних технологій, здоров'яформувальних, оздоровчо-рекреаційних технологій, технологій навчання здоров'я та ін. у тому, що основним засобом фізкультурно-оздоровчих технологій є фізичні вправи й комплекси фізичних вправ, орієнтовані на гармонійний фізичний розвиток, підвищення рухової активності, функціональних можливостей організму, задоволення потреби в русі [3].

Під системою технологій оздоровчо-рекреаційної рухової активності В. Товт пропонує розглядати окремий напрям фізичної культури та його елементи, об'єднані системостворюючим фактором в єдине ціле з можливістю самостійного функціонування (приклад, соціальна система, сонячна система, система фізичного виховання) [4, с. 9].

Узагальнюючи досвід Б. Шияна, зазначимо, що до сучасних фізкультурно-оздоровчих програм, які розробляються і впроваджуються у закладах вищої освіти України висуваються такі умови: різноманітність форм занять, засобів, методик викладання, що відповідають потребам та інтересам студентської молоді; поступова індивідуальна діяльність у межах можливостей людини з врахуванням віку, статі, стану здоров'я і рівня підготовленості студентів; можливість перевіряти рівень підготовленості або проводити спостереження за станом здоров'я; можливість оцінювати фізіологічний стан і реакцію на навантаження; відповідні заохочення і громадська підтримка (зацікавленість студентів, масово-оздоровча робота гуртожитках, організація культурно масових заходів, змагань); наявність кваліфікованих спеціалістів. [6, с. 152].

Висновки. Діюча система фізичного виховання не відповідає вимогам сучасного суспільства і найчастіше не задовольняє природну потребу студентської молоді в руховій активності, не забезпечує студентів необхідним рівнем здоров'я, фізичної підготовленості,

працездатності, науково обґрунтованими освітніми і оздоровчими технологіями, які могли б сформувавши у студентів фізкультурно-оздоровчу компетентність, яка необхідна в подальшій життєдіяльності та професійній діяльності. Лише чітко вибудована система фізкультурно-оздоровчих технологій дозволяє вирішувати одночасно освітні, виховні та оздоровчі завдання, які спроможні забезпечити збалансований педагогічний вплив на студента відповідно до сучасних вимог формування творчої, інтелектуальної, морально-вольової та фізично досконалої особистості, яка володіє фізкультурно-оздоровчими компетентностями.

Список використаних джерел:

1. Анастасова О. Ю. Здоров'яформуючі технології в сучасному освітньому просторі. Актуальні проблеми збереження психологічного здоров'я підростаючого покоління : матеріали Всеукр. психол.-пед. Демиденківських читань (м. Бердянськ, 23-24 квітня 2013 р.). Бердянськ. БДПУ. 2013. 149 с.
2. Воронін Д. Є. Формування здоров'язберігаючої компетентності студентів вищих навчальних закладів засобами фізичного виховання : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.07. Мелітоп. держ. пед. ун-т ім. Б. Хмельницького. Мелітополь, 2006. 20 с.
3. Ляхова І. Сучасні фізкультурно-оздоровчі технології в системі фітнес-індустрії. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві. 2015. №2. С. 51–54.
4. Товт В. А. Теорія і технології оздоровчо-рекреаційної рухової активності : навч. посіб. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ». «Говерла». 2015. 88 с.
5. Чернявський М. В. Рекреаційно-оздоровчі технології у процесі фізичного виховання молодших школярів : дис. ... канд. наук з фіз. вих та спорту : 24.00.02. К., 2011. 196 с.
6. Шиян Б. М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Тернопіль: Навчальна книга. Богдан, 2001. 272 с.

СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ ВСЕБІЧНО РОЗВИНЕНОЇ ОСОБИСТОСТІ В ПРОЦЕСІ ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тараненко І. В., Зайцева Ю. В., Тараненко А. К.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Постановка проблеми. Фізичне виховання і спорт є специфічною формою реалізації фізичної культури, мета якої полягає у забезпеченні розвитку фізичних, морально-вольових, розумових здібностей та професійно-прикладних навичок, тобто – формування фізичної культури особистості.

Фізичне виховання, як і виховання в цілому, є процесом вирішення певних освітньо-виховних завдань, який характеризується всіма загальними ознаками педагогічного процесу, або здійснюється в